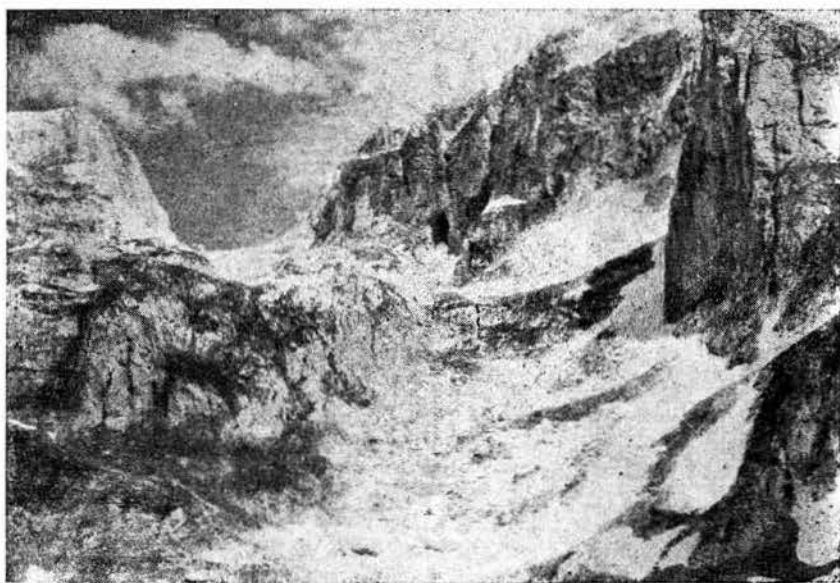

Ponor rijeke Vruje u Ropojani

U srcu Prokletija, tamo gdje su se u ledeno doba sastajale rijeke leda koje su klizile iz prokletijskih visina, nalazi se šiptarski gradić Gusinje, okružen s tri strane albanskom granicom. Smjestio se na početku Plavsko-gusinjske doline, najveće glečerske doline u Jugoslaviji. Ovdje kod Gusinja sastaju se doline triju rječica, koje hrani vječni snijeg Prokletija. To su Grnčar, Dolja i Vruja. Od Gusinja dalje teku zajedničkim koritom pod imenom Luča sve do Plavskog jezera na donjem kraju Plavsko-gusinjske doline. Iz jezera istječe Lim, pritoka Drine.

Ako iz Gusinja krenemo lijevo uz rječicu Vruju, stići ćemo za jedan sat do sela Vusanja na ulazu u Ropojanu, prekrasnu glečersku dolinu, koja se između visokih planinskih masiva Bjeliča (Maja Rosit 2525 m) i Vezirove

Maja Rosit (2522 m) u Bjeliču sa spiljom u podnožju stijene

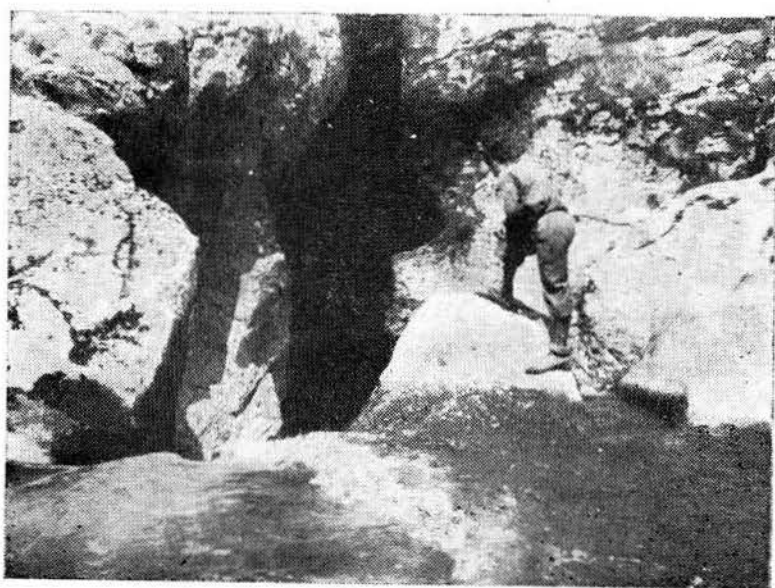
Foto: Dr. Z. Poljak

Brade (Gurt e Zjarmit oko 2480 m) lagano diže kojih dva sata hoda do krasnog glečerskog jezera L'ćeni Gštars, na samoj albanskoj granici. Bjelič i Vezirova Brađa jedinstveni su planinski masivi u našoj zemlji, prvi po neobično bogato razvijenom i prostranom kraškom području, gdje su na jednom mjestu skupljeni i koncentrirani svi oblici što ih može pružiti dinarski kras oblikovan erozijom vode i leda, a drugi po dugom lancu neobično oštih i okomitih kamenih zubova, koji sežu do visine od blizu 2500 metara. Ovaj predio, koji mo-

žemo smatrati kulminacijom dinarskog krasa i po visini i po bogatstvu oblika, još i danas je najmanje poznati i istražen dio Jugoslavije.

Niz Ropojanu (albanizirano slavensko ime: Ravna poljana), divnu dolinu alpskog tipa, spušta se hladna rječica Vruja, kojoj daje vodu vječni snijeg centralnih Prokletija. Baš ovdje, na ulazu u Ropojanu, kod sela Vusanja, približivši se čecnoj moreni koja zagrađuje ulaz u dolinu, propada rijeka Vruja uz zagušnu buku u zemljinu utrobu. Ako se oprezno približimo rubu ponora zvanog Grlja, ukazat će nam se jedinstveni prizor. Čitava rijeka, jednim velikim slapom okomito pada i uz tutanj nestaje u hladnom, mračnom podzemlju. Naročito impresivno i snažno djeluje Grlja u proljeće, kada je i do tri puta više vode nego ljeti (priložene slike snimljene su u kolovozu).

Okolo 300 metara daleko od ponora, a kojih 80 metara niže, izlazi Vruja iz jedne klisure ponovno na danje svijetlo i mirno teče dalje prema Gusinju.

Grlja, ponor rijeke Vruje (Prokletije)

Foto: Dr. Z. Poljak

U kršu koji se prostire između ponora i ponovnog izviranja, može se na površini pratiti podzemni tok Vruje. Uz potrebni oprez može se naći pukotina široka mjestimično par metara, iz koje dopire podzemna tutnjava podivljale rijeke. Zbog dubine i mraka nije moguće doseći je pogledom.

Po pričanju mještana, jedna je djevojka počinila samoubistvo bacivši se u Grlju. Nekoliko hrabrijih mještana pokušalo se užetima spustiti kroz pukotine na nekoliko mjesta do podzemnog korita rijeke, no bezuspješno. Tek nakon više dana izbacila je sama Vruja tijelo pokojnice. Iz njihovog pričanja može se zaključiti da je istraživanje i prolaz čamcem nemoguć zbog brzica, slapova i silnih virova u orijaškim geološkim loncima.